

11.8.2003

1497/4/02

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Riitta Länsisyrjä

ULOSOTTOHAKEMUKSEN HYLKÄÄMINEN

1

KANTELU

A on osoittanut eduskunnan oikeusasiamiehelle 13.6.2002 päivätyn kirjoituksen, jossa hän arvostelee sitä, että ulosottomies ei ollut ryhtynyt toimenpiteisiin hänen saatavansa perimiseksi ulosottohakemuksen mukaisesti velallisyhtiötoiminnasta tosiasiallisesti vastanneelta henkilöltä.

- - -

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

Helsingin käräjäoikeus määräsi 17.3.1999 antamallaan yksipuolisella tuomiolla X Oy:n maksamaan A:lle vahingonkorvausta ja korvausta oikeudenkäyntikuluista yhteensä 121.500 markkaa laillisine korkoineen.

A liitti edellä mainitun päätöksen 18.4.2002 päiväämäänsä ulosottohakemukseen, jossa hän vaati täytäntöönpanotoimiin ryhtymistä "X Oy" vastaan. Hakemuksessaan A totesi, että B oli 11.4.2002 saanut tuomion veropetoksesta Espoon käräjäoikeudessa ja "Koska hän ei ole pitänyt omia varojaan erillään X Oy:n varoista, niin siinä on nähdäkseni peruste sille, että hän vastaa omilla varoillaan myös X Oy:n veloista".

Avustava ulosottomies allekirjoitti 16.5.2002 estetodistuksen täytäntöönpanokirjalle. Estetodistuksessa oli todettu perinnälle olevan "tuntemattomuuseste". Todistuksesta oli rastittu myös kohta, jonka mukaan velallista ei tavattu eikä saatu tietoa hänen olinpaikastaan eikä hänelle kuuluvasta ulosmittauskelpoisesta omaisuudesta tai tulosta. Avustava ulosottomies oli vielä kirjoittanut todistukseen "B ei X Oy:n hallituksessa" sekä "konkurssi rauennut 27.10.2000 Espoon Käo".

3.2

Ulosottovelallinen

Kantelija on katsonut, että ulosottomiehen olisi pitänyt ryhtyä täytäntöönpanotoimiin B:tä vastaan sillä perusteella, että tämä oli hänen

mukaan käyttänyt yrityksen rahoja ominaan ja toiminut siinä tosiasiallisesti yrityksen johdon ollessa nimellisesti ulkopuolisilla henkilöillä.

Ulosottolain 3 luvussa säädetään niistä täytäntöönpanoperusteista, joiden nojalla ulosottomies on oikeutettu ja velvollinen ryhtymään täytäntöönpanotoimiin täytäntöönpanoperusteissa maksu- tai suoritusvelvolliseksi määrättyjä joko luonnollisia tai oikeushenkilöitä vastaan. A ei ole perustanut täytäntöönpanovaatimustaan ulosottolain 3 luvun mukaiseen täytäntöönpanoperusteeseen tai muuhunkaan ulosottolainsäädännön nojalla täytäntöönpanokehitykseen asiakirjaan. Yksipuolisessa tuomiossa ei B:tä ole henkilökohtaisesti velvoitettu suorittamaan vahingonkorvausta.

Ulosottolain 4 luvun 9 §:n 4 momentissa säädetään niin sanottujen keinokeinoisten järjestelyjen sivuuttamisesta. Lainkohdan nojalla voidaan pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa ulosmittata myös kolmannelle kuuluvaa omaisuutta. Säännös ei kuitenkaan sovellu nyt kysymyksessä olevaan tapaukseen. Tämä johtuu siitä, että säännös koskee tilanteita, joissa sivullisen aseman havaitaan perustuvan sellaiseen varallisuus- tai muuhun järjestelyyn, jolle annettu oikeudellinen muoto ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta ottaen huomioon velallisen omistajan määräysvaltaan verrattava valta tai verrattavat toimet taikka hänen saamansa edut ja muut vastaavat seikat. Lisäksi edellytyksenä on, että sellaista oikeudellista muotoa ilmeisesti käytetään ulosoton välttämiseksi tai omaisuuden pitämiseksi velkojien ulottumattomissa. Se, että henkilö toimii yhtiössä siten, että hänet tuomitaan veropetoksesta tähän toimintaan liittyen, ei tee järjestelyä siten keinokeinoiseksi, että tämän henkilön varallisuus voitaisiin samaistaan yhtiön varallisuuteen ulosotossa yhtiön ollessa velallisena.

Näin ollen minulla ei ole aihetta epäillä, että ulosottomies tai avustava ulosottomies olisi menetellyt virheellisesti tai laiminlyönyt velvollisuuttaan täytäntöönpanotoimiin ryhtymättä jättämisen osalta.

3.3

Menettely

Ulosottomies on palauttanut täytäntöönpanokirjan velkojalle estetodistuksesta ilmenevin tuntemattomuusestein.

Ulosottoasetuksen 36 §:n mukaan, jollei ulosottomenettelyssä tavata maksuvelvollista eikä saada tietoa hänen olinpaikastaan taikka hänelle kuuluvasta ulosmittauskelpoisesta omaisuudesta tai tulosta (tuntemattomuuseste), ulosottoyrityksen toimittaneen ulosottomiehen tai ulosottoapulaisen tulee täytäntöönpanokirjaan merkitä ja allekirjoittaa todistus perimistä kohdanneesta esteestä. Ulosottomiehen tulee tarkastaa avustavan ulosottomiehen laatima estetodistus ja saamisen perimiseksi suoritettavat toimet. Täytäntöönpanoasiakirjat estetodistuksineen on viipymättä palautettava hakijalle. Milloin aihetta ilmenee, avustava ulosottomies on määrättävä jatkamaan saamisen perimistä.

Edellä mainittu ulosottoasetuksen säännös huomioon ottaen kysymys ei ole tuntemattomuusesteestä siltä osin kuin ulosottihakemus on koskenut saatavan perimistä B:ltä. Kysymys oli päätöksestä hylätä ulosottihakemus tältä osin. Ratkaisu oli siltä osin mielestäni voitu merkitä estetodistuksen yhteyteen.

Perustuslain 21 §:n nojalla oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon keskeisiä takeita on päätösten riittävä perusteleminen. Hyvään hallintoon ja hyvään ulosottotapaan kuuluu, että päätökset perustellaan asianmukaisesti.

Päätös olisi tullut perustella niillä syillä, joita nyt on tämän kantelun yhteydessä esitetty eli lähinnä sillä, että vaatimus B:tä kohtaan ei perustunut ulosottolain 3 luvun 1 ja 2 §:n mukaiseen täytäntöönpanoperusteeseen. Nyt estetodistuksessa esitetyllä toteamuksella siitä, että B ei kuulunut yhtiön hallitukseen, ei ollut oikeudellista merkitystä asian ratkaisulle. Päätös on myös sellainen, että siitä voi valittaa ulosottolain 10 luvun 1 §:n nojalla.

Kun otetaan huomioon, että A:n vaatimus ei olisi voinut johtaa täytäntöönpanotoimiin, katson, että kantelu ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että saatan käsitykseni päätöksen perustelujen virheellisyydestä kihlakunnanvoudin ja avustavan ulosottomiehen tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen päätöksestäni heille.